

De historie en de betekenis van 50 jaar fokpaardendag in Lierop.

Lierop is een dorpje in de gemeente Someren van ruim 800 jaar oud. De bewoners namen eerder al grote initiatieven. Hiervan getuigen de bouw van een monumentale koepelkerk in de vorige eeuw met daarnaast het klooster met de landbouwhuishoudschool. De dochters uit de betere boerenfamilies kwamen hun opvoeding halen bij de zusters op kostschool.

We zien verder dat in 1931 de rijvereniging Sint Jan wordt opgericht. Zo'n initiatief kun je pas nemen als er genoeg goede paarden aanwezig zijn en in die tijd boerenzonen met talent voor organisatie en discipline in de paardensport. In die jaren wilde men toen al betere gebruikspaarden hebben. Zodoende ging men zich bezig houden met de fokkerij. Om een vergelijking te hebben tussen elkaars fokprodukten door er een competitie element in te leggen en ook ter informatie over kennis en de mogelijkheden in de paardenfokkerij werd er besloten een fokpaardendag te houden. De eerste werd gehouden in 1941 op kermismaandag, welke dag valt op de maandag welke volgt op de derde zondag in september. De koppeling met de kermis koos men omdat men publiek wilde hebben en daarmee ook de handel in paarden op gang wilde brengen op de fokpaardendag zelf.

Aanvankelijk namen er twee rassen aan de keuring deel, namelijk het Nederlandse trekpaard en het Nederlands warmbloedpaard. Beide types werden gebruikt op de boerderij en onder het zadel bij de rijvereniging. Door alle jeren heen heeft de verbetering van de fokkerij resultaten voorop gestaan. Verbetering wil zeggen: verbetering van de gebruikswaarde én handelswaarde en daarmee een positieve bijdrage leveren aan de welvaart in de streek. Later zijn er nog meerdere paarden- en ponyrassen op de fokpaardendag versehene zoals de Haflingers, de Shetland pony, de Welsh pony, de Newforest pony en de halfbloed Arabieren. Al deze paarden en ponies worden 's morgens 'aan de hand' gekeurd en 's middags worden de gebruikseigenschappen 'onder den zadel' en 'aangespannen' getoond.

Nu het paard zijn belangrijke plaats in de recreatie gevonden heeft, blijkt het dat de fokpaardendag zijn verdienste heeft in de vergelijking van de diverse paarden- en ponyrassen onder andere qua gebruik, schoonheid, uitstraling, temperament, enzovoorts. Iedere fokker is welkom met zijn fokprodukten en iedere fokker weet zeker dat er jaarlijks duizenden mensen met plezier komen kijken. Inmiddels is een traditie gevestigd in de schaduw van de aloude koepelkerk, aan de grens van het natuurreservaat Lieropse en Strabrechtse heide. Dit alles geeft een sfeer, waarin een stuk verleden behouden is en gebracht wordt in een moderns aanpak.

Je moet er gewoon geweest zijn.

J.A.C.M. van Gestel.

Fokpaardendag Lierop viert 50-jerig bestaan

"Toen 50 jaar geleden de eerste Fokpaardendag in Lierop werd gehouden, hebben de toenmalige organisatoren er waarschijnlijk niet bij stilgestaan, dat dit evenement tot zo iets blijvends zou uitgroeien." Aldus de heer H.A.J. Roels, de huidige burgemeester van Someren waaronder Lierop ressorteert, in zijn voorwoord voor het jubileum-programmaboek. De toenmalige organisatoren kijken nog steeds mee over de schouder van de bestuurders-van-nu: Albert van Asten en Cas van Vlokhoven, respectievelijk ere-voorzitter en ere-lid. Zij waren de "toenmalige organisatoren", al was de drijfveer in die dagen niet direct de wens om een evenement voor de lange termijn op poten te zetten. "In 1941 zouden we een ruitersfeest organiseren maar op voorstel van Toon Kuypers uit Helmond hebben we er toen een fokdag van gemaakt omdat we dachten dat we er als rijvereniging St.-Jan beter van zouden worden. In St.-Tunnis en Rooi was al een fokdag en dat hebben wij na gedaan," vertelt een nog steeds enorm gedreven Cas van Vlokhoven nu, de man die vanaf het begin, tot 27 jaren later, verantwoordelijk was voor de penningen en het secretariaat. Het batig saldo van de eerste fokdag was f 8,26 en er waren maar liefst 106 trekpaarden geweest en 31 warmbloedpaarden, waarvan Taka van J. van Tilborg uit Mierlo de eerste kampioene werd. Nog enkele cijfertjes uit de oude boeken: een fiets stallen kostte 10 cent, voor 25 cent mocht een belangstellende de entree van het 1 hectare grote terrein "De Hel" passeren en als hij daar nog eens 25 cent bijlegde, kreeg hij ook een catalogus. Hoe ging dat toen? De paarden werden los aan de hand aangevoerd of aangespannen voor platte wagens, die volgeladen waren met melkbussen vol water en gras en bieten. Daags van tevoren kwam de aanvoer al op gang en er waren zeker ook deelnemers die 's avonds niet meer naar huis gingen. Uit de verre omstreken kwamen ze toen al, zelfs van Maas en Waal en Mierij. Soms kwamen de familieleden mee omdat het immers kermis was, een extra stimulans om aan de fokpaardendag mee te doen. Na afloop van de fokdag was het ook toen al snel traditie om het feest verder te vieren, om tijd aan een uitgebreide nabeschouwing te besteden: de paarden werden voor het café aan een boom gebonden. Een keer zijn ze er 's nachts een voor het café van Cas van Vlokhoven vergeten maar dat paard werd de volgende dag toch weer opgehaald. Het hele bonte is er de laatste jaren wel iets vanaf gegaan maar zo'n voorval zegt iets over de aparte sfeer en die is er nu nog.

In het agrarische dorp Lierop, waar o.a. de interne huishoudschool van de NCB gevestigd was, groeide de fokdag met het jaar. Het bestuur van de fokdag, in de eerste jaren bestaande uit leden van rijvereniging St.-Jan en de Boerenbond, kreeg in 1950 een ander gezicht. De fokdag had belang als streekfokdag gekregen en er mochten zich personen van buiten Lierop met de bestuurszaken bemoeien. Langzamerhand maakte de fokkerij en het paardengebruik in het land de grote verandering door. Van Asten bleef 40 jaar voorzitter van de fokpaardendag Lierop. In het begin van de omvorming moest ook hij proberen het thuisfront te overtuigen: "We oefenden thuis wel pressie uit om over te schakelen naar warmbloedpaarden maar vader dacht dat daar maar moeilijk mee te varen was. In het begin waren we aangewezen op de Groningers maar ook die verloren terrein. Ze moesten in ieder geval moderner worden, net zoals het Gelderse paard trouwens. Kleine bedrijven op het zand hadden wa, en die waren aangewezen op het paard. Aan het eind van de jaren '40 kwam de remwagen en wij hadden in Lierop een demonstratie daarmee. De koudbloeds kregen 'm nog geen halve ronde rond, die werden hard gevoerd maar die hoefden niet hard te werken. Maar de warmbloeds wel, met dezelfde belasting. Zo'n paard Ostala toen, op de kniaän ging ze voor die remwagen maar ze trok hem wel rond."

Afwisseling en een consequent beleid hebben de Fokpaardendag van Lierop mede groot gehouden. Aan het begin van jaren '60 kwamen de Welsh-pony's het programma versterken, later ook de Shetlanders, de Haflingers, de halfbloed-Arabieren en de New Forest-pony's. En Lierop had als een van de eerste evenementen een volledig programma met aangespannen rijden en zadeldrubrieken voor pony's en paarden. Net als met de keuringsrubrieken maakte Lierop ook daarin snel naam met de kwaliteit. Niet alleen met de paarden streefde het bestuur kwaliteit na. Van Asten nu:

"Dat we het al zo lang op deze manier hebben kunnen organiseren is mede te danken geweest aan het feit dat we altijd ook op de kwaliteit van de mensen gelet hebben, niet alleen op die van de paarden. In het bestuur hadden we goede krachten, maar ook in de jury. Dat zijn altijd topmensen geweest en hun woord was voor ons heilig, daar bemoeiden we ons niet mee." Voorzitters zijn er in die 50 jaren maar twee geweest, en secretarissen maar 4. Eerst 27 jaar Cas van Vlokhoven, later Piet Swinkels, daarna Henk van Asten en nu mevrouw Kateman-van Asten, de dochter van de ere-voorzitter. Hij droeg bij het 40-jarig bestaan de hamer over aan J. van Gestel, de vertegenwoordiger van de Welsh-pony's in het bestuur.

Elk ras heeft zo een vertegenwoordiger in het bestuur. Jan Bakermans uit Heeze bijvoorbeeld behartigt de belangen van speciaal de trekpaarden en de Haflingers, nog altijd trekpleisters van de fokdag. Hij vindt: "We motiveren onze eigen mensen. De voorzitter bijvoorbeeld zorgt dat er 40 Welsh-pony's komen in september. Dat is de sterke formule. En daarnaast natuurlijk de gezelligheid en de goede verstandhouding. Bij de trekpaarden heb ik het geluk dat de laatste jaren in Brabant weer enorm aan populariteit hebben gewonnen." Het aantal warmbloedpaarden is, om het eerlijk te zeggen, de laatste jaren ook in Lierop iets teruggelopen maar het aantal is nu stabiel. Behalve de stamboek-vertegenwoordigers in het B-koppige bestuur zijn er in de streek ook 18 enthousiaste "vertegenwoordigers" die deel uitmaken van de zogenaamde regelingscommissie: mensen die de paardenhouders direct motiveren om deel te nemen aan Lierop, voor zover dat nodig is natuurlijk. Die regelingscommissie is ook vanaf het begin actief geweest. Belangrijk in Lierop is en blijft de gespreide aandacht voor alle rassen. Piet van der Linden, de secretaris van de KWPN-afdeling Brabant, die ook in het Lierop-bestuur zit: "We houden de waarde van de inzenders verschrikkelijk goed in de gaten. We maken helemaal geen verschil tussen KWPN-ers, trekpaarden of pony's an dat wordt gewaardeerd.

De huidige voorzitter J. van Gestel: "We zijn in het bestuur een grote vriendenclub: ieder voor zich is er graag bij en er zijn nooit problemen. Het belangrijkste van Lierop is de hobby-sfeer. Als je de onderlinge communicatie van de mensen nou boven de prijskamp stelt, blijft het goed gaan. Met die instelling werken we. En van het bestuur uit komen er geen grote verhalen, het werk is belangeloos en onbezoldigd. En meestal hebben we het zo druk dat onze liege paarden thuis moeten blijven. Het op gang houden van de communicatie, dat wordt op plaatsen wel eens vergeten. Een van de beweegredenen om een paard op stal te hebben is toch om erover te kunnen praten?"

Lierop is vanaf het begin een ontmoetingsplaats geweest en ook in tijden waarin het paard steeds minder een plaats in de gemeenschap ging innemen, bleef de fokdag een trefpunt voor de verre omgeving. Voor de middag vinden de keuringen plaats, waarvoor dit jaar o.a. beeldend kunstenaar Arthur Spronken als jurylid de Welshjes komt beoordelen, na de middag is er het showprogramma, waar ook de niet-kenners in grotan getalen gelaten. Steeds brengt Lierop nieuwe elementen in, zodat toeschouwers elk jaar opnieuw van het programma kunnen genieten en waardoor de paardenbezitters gestimuleerd worden om deel te nemen. Voorzitter Van Gestel: "Je zou zeggen: wie gaat er nou op maandag iets doen. Misschien is dat zeker met de kermis wel een van onze sterke punten. Er komen genoeg mensen kijken die helemaal niks met paarden van doen hebben, mensen die de sfeer waarderen en één keer per jaar naar paarden komen kijken. Meestal komen er dik 4000, van wie heel veel uit stad en burgerij en ook dia blijven zitten tot het einde. We hebben een vlot programma en altijd een volle ring. Bij ons proeven mensen dat het niet om de pure commercie gaat, het is een vriendelijke dag dia geënt is op fokkerij en show."

Programma 50-jarige bestaan Fokpaardendag Lierop

maandag 17 september

9.00 uur: Keuringen aan de hand van Nederlands Trekpaard, KWPN-ers, Haflingers, Shetlanders, Welsh-pony's, halfbloed-Arabieren, en New Forest-pony's.

13.30 uur: Middagprogramma

- defilé van de keuringskampioenen, prijsuitreikingen, huldigingen
- show Shetland-pony's
- show Welshpony's
- 4 Haflingers onder het zadel
- vierspan Haflingers
- tuigpaarden: limietklasse
- KWPN-veulens, van 8 hengsten elk 5.
De toelichting wordt verzorgd door C. Moors.
- Zesspan Haflingers
- 4 blauwschimmel-trekpaarden en 4 vossen onder het zadel
- tuigpaarden: ereklasse
- aangespannen trekpaarden
- strijdwagen met 4 Haflingers
- Carroussel van de 7 deelnemende stamboeken, elk met 4 vertegenwoordigers.